

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE SAĞLIK PROFESYONELİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM ESNASINDA SANAL KAYTARMA DAVRANIŞLARI

CYBERLOAFING

¹Cevriye Özdemir, ²Ayşegül Yıldız, ³Seda Şahan

¹Cevriye Özdemir, Kayseri Üniversitesi, İncesu Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Kayseri

²Ayşegül Yıldız, Kapadokya Üniversitesi, Kapadokya Meslek Yüksekokulu, Nevşehir

³Seda Şahan, İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir

Sunum Planı

- Çalışmanın Konusu ve Amacı
- Gereç ve Yöntem
- Bulgular
- Sonuç ve Öneriler
- Kaynaklar

Çalışmanın Konusu

- İnternet erişiminin bulunduğu cihazların yaygın bir şekilde kullanımı, bireylerin teknolojiyi kişisel amaçları için kullanmasına olanak sağlamış, bu yönde davranışların artışında eğilim olmuştur.
- COVID - 19 salgınının ilan edilmesi ile tüm ülkelerde eğitim ve öğretim önemli ölçüde etkilenmiş ve *uzaktan eğitim* yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Çalışmanın Konusu

- Üniversite öğrencilerinin ders saatleri içerisinde cep telefonlarını ve interneti, uyarılmalarına rağmen kullanmaya devam ettikleri bilinmektedir.
- Öğrenciler uzaktan eğitimin bir getirisi olarak bilgisayar ve interneti yaygın bir şekilde kullanmakta aynı zamanda bu durum teknolojiyi kişisel amaçları için de kullanımlarına sebep olmuştur.

Amaç

Sağlık programlarında öğrenim gören öğrencilerin uzaktan eğitim esnasında sergiledikleri sanal kaytarma davranış düzeylerini ve bunu etkileyen faktörleri belirlemektir.

Araştırma tanımlayıcı
tasarımda bir
çalışmadır.

Gereç ve Yöntem

Anahtar Kelimeler

- Uzaktan Eğitim
- Sanal Kaytarma
- COVID-19

Araştırmanın Evreni

Türkiye’de çeşitli özel ve kamu üniversitelerinin sağlık bölümlerinin önlisans ve lisans programlarında eğitim gören öğrenciler

Araştırmanın Örneklemi

Çalışmanın amacı açıklanarak, bilgilendirme sonrası araştırmaya katılım için onay veren, örneklem kriterlerini karşılayan toplam 405 öğrenci

Araştırmaya dahil edilme kriterleri:

- 18 yaş üzeri,
- Okur yazar (Türkçe anlayıp konuşabilen),
- Tanı konulmuş mental ve psikolojik bir hastalığı bulunmayan,
- Duyma ya da görme engeli olmayan,
- İletişim ve iş birliğine açık,
- Türkiye’de çeşitli özel ve kamu üniversitelerin sağlık bölümlerinin önlisans ve lisans programlarında eğitim gören öğrenciler,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü bireyler dahil edilecektir.

Araştırma Verilerinin Toplanması

- Verilerin toplanmasında; "*Bireysel Özellikler Tanılama Formu*", "*Sanal Kaytarma Ölçeği*" kullanıldı.
- **Bireysel Özellikler Tanılama Formu:** Araştırmacılar tarafından amaca uygun olarak literatür ışığında hazırlanan formda; bireylerin sosyo-demografik özellikleri, internet ve sosyal medya kullanım özelliklerine ilişkin 17 tanımlayıcı sorudan oluşmaktadır.
- **Sanal Kaytarma Ölçeği:** Örücü ve Yıldız (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan Sanal kaytarma ölçeği; önemli sanal kaytarma ve önemsiz sanal kaytarma olmak üzere iki alt boyut ve her boyutta 7 soru olmak üzere 14 sorudan oluşmaktadır. Ölçek formunda 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, numaralı sorular önemli sanal kaytarma boyutunu, 2, 9, 10, 11, 12, 13, 14 numaralı soruları ise önemsiz sanal kaytarma boyutunu ifade etmektedir. Sanal kaytarma ölçeğinin cevaplanmasında ise beşli likert derecelendirmesi (1- hiçbir zaman, 2- nadiren, 3- ara sıra, 4- sıklıkla, 5- her zaman) olarak belirlenmiştir.
- Çalışmaya katılacak tüm öğrencilerden dijital ortamda onay alınmış, veriler toplanmıştır.
- *Ölçek için gerekli izin alınmıştır.*

Araştırmanın Etik ve Yasal Yönleri

Araştırmanın yürütülebilmesi için gerekli görüşme ve yazışmalar yapılarak ölçek izinleri ve etik kurul onayı alındı.

Etik kurul izni; Kayseri Üniversitesi Etik Kurul'undan 27.08.2020 tarihli 15 numaralı karar ile alınmıştır.

Ölçek izni; Araştırmanın yapılabilmesi için 25.07.2020 tarihinde izin alınmıştır.

Araştırmaya katılan bireylerden bilgilendirmiş onam formu alınmıştır.

Bulgular (Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri)

Yaş	n	%
18-20 yaş	210	51,9
21-23 yaş		
24 ve üzeri yaş		
Cinsiyet		
Kadın		
Erkek		
Yaşadığı Yer		
İl		
İlçe		
Belde/Köy		
Bölüm		
Hemşirelik		
Ebelik		
Diş Hekimliği		
İlk ve Acil Yardım		
Tıbbi Görüntüleme Teknikeri		
Sınıf		
1		
2		
3		
4	23	5,7

Araştırmaya katılan öğrencilerin;

- %51,9'unun (n=210) 18-20 yaş arasında olduğu,
- %73,6'sının (n=298) kadın olduğu,
- %64,4'ünün (n=261) 2.sınıf öğrencisi olduğu

belirlenmiştir.

Bulgular-2 (Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri)

Evde internet olma durumu	n	%
Evet	320	79,0
Hayır	85	21,0
Uzaktan eğitime erişim aracı		
Bilgisayar		
Akıllı Telefon		
Pandemi Öncesi sosyal medya kullanma sıklığı		
1 saatten az /gün		
1-1,5 saat /gün		
2-2,5 saat /gün		
3 saat üzeri /gün		
Kullanmıyorum/gün		
Pandemi Sonrası sosyal medya kullanma sıklığı		
1 saatten az /gün		
1-1,5 saat /gün		
2-2,5 saat /gün		
3 saat üzeri /gün		
Kullanmıyorum/gün		

Katılımcıların;

- %79,0'u (n=320) evinde internet olduğunu,
- %51,6'sı (n=209) pandemi sürecinde eğitimlere akıllı telefon ile eriştiğini,
- %35,8'i (n=145) pandemi öncesi sosyal medyayı günde 1-1,5 saat kullanırken
- %46,4'ü (n=188) pandemi sonrası 3 saat ve üzeri kullandığını belirtmiştir.

Bulgular-3 (Tablo 2. Sanal Kaytarma Ölçek Alt Boyutları Ortalamaları)

Öğrencilerin önemli sanal kaytarma faaliyetleri ve önemsiz sanal kaytarma faaliyetleri eşit derecede ortalamanın üstünde olduğu belirlenmiştir

Sanal Kaytarma Alt Boyutları	X ±SS	Min-Max
Önemli Sanal Kaytarma Faaliyetleri	2,76 ± 0,9	1-5
Önemsiz Sanal Kaytarma Faaliyetleri	2,76± 0,69	1-5

Bulgular-4 (Tablo 2. Sanal Kaytarma Ölçeği Alt Boyut Puanının Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımları)

Öğrencilerin sınıfları ile sanal kaytarma alt boyutları karşılaştırıldığında;

- sınıflar ile önemli sanal kaytarma faaliyetleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0,05$), önemsiz sanal kaytarma faaliyetleri ile anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$).
- Yapılan post Hoc testine göre 1. Sınıflar ile 2. Sınıflar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p=0,004$, $p<0,05$).
- Öğrencilerin pandemi sürecinde uzaktan eğitime erişmek için kullandıkları araçlar ile sanal kaytarma alt boyutları karşılaştırıldığında; önemli sanal kaytarma faaliyetleri ve önemsiz sanal kaytarma faaliyetleri ile araçlar arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur.
- Bilgisayar kullanan öğrencilerin önemli ve önemsiz sanal kaytarma faaliyetlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.
- Kadın ve erkeklerin sanal kaytarma alt boyutları ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Cinsiyet

Kadın	2,75	1-4,63
Erkek	2,75	1-5
	U=15836,00	U=15388,50
	p=0,918	p=0,593

Tartışma-1

Çalışmamızda öğrenciler pandemi öncesi sosyal medyayı günde 1-1,5 saat kullanırken, pandemi sonrası 3 saat ve üzeri süre kullandıkları tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin pandemi dönemindeki uzaktan öğretim yöntemiyle ilgili geri bildirimlerin değerlendirildiği bir çalışmada öğrenciler pandemi öncesinde günde 2.12 ± 2.98 saat sosyal medyada zaman geçirirken pandemi sonrasında 5.27 ± 2.98 saat zaman geçirdikleri ve pandemi öncesine göre sosyal medya kullanım sürelerinin arttığı bildirilmiştir (Keskin & Kaya, 2020).

Tartışma-2

Çalışmamızda öğrencilerin uzaktan eğitim derslerinde önemli sanal kaytarma faaliyetleri ve önemsiz sanal kaytarma faaliyetleri eşit derecede ortalamanın üstünde tespit edilmiştir.

Yüz yüze eğitimin sürdürüldüğü dönemde öğrencilerin internete bağlanabilecekleri teknolojik araçları derse getirme davranışları yaygın olarak görülmektedir (Yuwanto, 2018).

Derslerin uzaktan eğitim yöntemiyle verildiği durumda ise öğrenciler derslere teknolojik araçlarla bağlanmakta ve bu nedenle ders dışı aktivitelere ulaşma riskleri artmaktadır (Durak, 2019 ;Yıldırım & Yazgan, 2020).

Tartışma-3

Cinsiyet ve bölüme göre sanal kaytarma alt boyutlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$).

Literatürde de cinsiyet ve öğrencilerin okudukları bölüme göre farklılık olmadığını gösteren ve cinsiyet, sınıf, bölüm etkisinin sürekli değişkenlik gösterebileceğini gösteren çalışmalar mevcuttur(Akbulut et. al., 2017; Carnobell et.al., 2018; Durak, 2020).

Tartışma-4

Cep telefonunda hem dersi izleyip hem de başka bir aktivite yapmak zor olacağından bu durum öğrencilerin sanal kaytarma davranışlarında bilgisayarı tercih etmelerine neden olmuş olabilir.

Çalışmamızda öğrencilerin pandemi sürecinde uzaktan eğitime erişmek için kullandıkları araçlar ile sanal kaytarma alt boyutları karşılaştırıldığında bilgisayar kullanan öğrencilerin önemli ve önemsiz sanal kaytarma faaliyetlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.

Şener (2020), üniversite öğrencilerinin sanal kaytarma davranışlarını incelediği çalışmasında yüz yüze eğitimin sürdürüldüğü pandemi öncesi dönemde öğrencilerin ders esnasında en fazla akıllı telefonlar ile kaytarma davranışlarında bulunduğunu belirtmiştir.

Sonuç

- Öğrencilerin pandemi sürecinde uzaktan eğitime erişmek için kullandıkları araçlar karşılaştırıldığında bilgisayar kullanan öğrencilerin diğer araçları kullanan öğrencilere oranla sanal kaytarma faaliyetlerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.
- Cep telefonunda hem dersi izleyip hem de başka bir aktivite yapmak zor olacağından bu durum öğrencilerin sanal kaytarma davranışlarında bilgisayarı tercih etmelerine neden olmuş olabilir.

Uzaktan eğitim öğrencileri teknolojik araçlara bağlı kılmakta, ders dışı aktivitelere ulaşma risklerini artırmakta ve dolayısı ile sanal kaytarma davranışlarına yöneltmektedir.

Öneriler-1

- Teknoloji kullanımının gün geçtikçe arttığı son yıllarda, getirdiği kolaylıkların yanı sıra birçok olumsuzluğu da beraberinde getirmiştir.
- Özellikle üretkenlik ve verimliliğin gerektiği zamanlarda bireylerin bu faaliyetlerden sıyrılıp onları daha çok çeken farklı mobil uygulamalara yönelmesi, hedeflere ulaşmada önemli bir engel olarak karşımıza çıkıyor.
- Eğitim kurumları ve eğitimciler bu konuda sorumluluk almalıdır.

Öneriler-2

- Öğrencilerin dikkatinin dağılmasına neden olan mobil uygulamalara karşı önlemler alınmalı, bazı sınırlar getirilmeli ve katılımcı bir sınıf ortamı oluşturulmalıdır.
- Bu çalışma sağlık programları ön lisans ve lisans öğrencileri ile yapıldığı için sınırlı bir araştırmadır, genellenmemelidir.
- Daha fazla sayıda öğrenci ve lisansüstü öğrencileri ile benzer araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

- Alan, H. (2019). Social Network Use Intensity and Cyber Loafing: A Study on University Students. *Journal of Contemporary Management Sciences*, 6(2), 112-129.
- China Internet Network Information Center, (2018). Beijing, China: China Internet Network Information Center. Retrieved on November 12, 2020, from <https://cnnic.com.cn/>.
- Seçkin, Z., & Kerse, G. (2017). Cyberloafing Behaviors of University Students and Investigation of These Behaviors in Terms of Various Variables: An Empirical Research. *Aksaray University Journal of Economics and Administrative Sciences*, 9(1), 89-110.
- Örüçü, E., & Yıldız, H. (2014). Personal Internet and Technology Use at Work: Cyber Slacking. *Ege Academic Overview*, 14(1), 99-114.
- Bergdahl, N., & Nouri, J. (2020). Covid-19 and Crisis-Prompted Distance Education in Sweden. *Technology, Knowledge and Learning*, 1-17. doi: 10.1007/s10758-020-09470-6
- Soh, P., Yeik, K., & Lim, V.-G. (2018). Understanding cyberloafing by students through the lens of an extended theory of planned behavior. *First Monday*, 23(6), 1-18. doi:10.5210/fm.v23i6.7837
- Şener, G. (2020). Opinions of Vocational School Students Regarding In-class Cyberloafing Activities. *International Online Journal of Educational Sciences*, 12(4), 246-259. doi:10.15345/iojes.2020.04.017

[illegible]